

ZARASŲ R. DUSETŲ KAZIMIERO BŪGOS GIMNAZIJA
(kodas 190204669)

PATVIRTINTA
Zarasų r. Dusetų Kazimiero Būgos
gimnazijos direktoriaus
2017 m. vasario 24 d. įsakymu Nr. V-6

KATILINĖS KŪRIKO PAREIGYBĖS APRAŠYMAS

I. PAREIGYBĖ

1. Pareigybės lygis: katilinės kūrikas (toliau – kūrikas) priskiriamas D lygio pareigybei.
2. Skiriamas kūriko pareigoms darbuotojas privalo turėti jo darbo pobūdį atitinkantį išsilavinimą, būti pasitikrinęs sveikata, nustatyta tvarka atestuotas.
3. Pagal skiriamo kūriku darbuotojo išsilavinimo ir kvalifikacijos dokumentus, patvirtinančius jo profesinį pasirengimą, o taip pat anksčiau dirbtą darbą pagal šią profesiją, darbdavys turi teisę darbuotoją papildomai testuoti arba tikrinti jo praktinius sugebėjimus atlikti darbą, sulygtą sutartimi.
4. Neleistina skirti kūriku jaunesnį kaip 18 metų amžiaus darbuotoją.
5. Periodinis kūriko žinių tikrinimas turi būti atliekamas ne rečiau kaip kartą per vienerius metus, o papildomas kūriko žinių tikrinimas turi būti atliekamas paskyrus jį kito tipo katilų priežiūrai, pradėjus kūrėti katilinę kitos rūšies kuru.
6. Kūriką skiria pareigoms ir atleidžia iš pareigų gimnazijos direktorius savo įsakymu, jis taip pat nustato kūriko pavaldumą.
7. Kūrikas privalo žinoti:
 - 7.1. garo ir vandens šildymo katilų įrengimo ir saugaus naudojimo taisykles bei jų pakeitimus ir papildymus;
 - 7.2. jo prižiūrimos katilinės katilų ir įrenginių konstrukcijos ypatybes ir veikimo principus, mokėti atlikti smulkų katilinės įrenginių remontą;
 - 7.3. jo prižiūrimų pagrindinių ir pagalbinių katilinės įrenginių, valdymo prietaisų ir automatikos apsauginių įtaisų, kontrolės ir matavimo prietaisų technines charakteristikas, elektroaugos pagrindus arba turėti jo darbo pobūdį atitinkančią elektroaugos kvalifikaciją.
 - 7.4. avarijų prevencijos, padarinių lokalizavimo ir likvidavimo tvarką;
 - 7.5. pirmines gaisro gesinimo priemones, jų laikymo vietas, mokėti panaudoti pirmines gaisro gesinimo priemones kilus gaisrui;
 - 7.6. pirmosios medicinos pagalbos suteikimo būdus sau ir kitiems nukentėjusiems nelaimingo atsitikimo metu, mokėti praktiškai suteikti pirmąją medicinos pagalbą.
 - 7.7. savo pareigybės (darbo) aprašymą ir jo atliekamų darbų saugos instrukcijas;
 - 7.8. gimnazijos nuostatus ir vidaus tvarkos taisykles.
8. Kūrikas privalo atvykti į darbą nustatytu laiku, blaivus, darbe nevertoti alkoholinių gėrimų, nesisvaiginti narkotikais, nerūkyti tam tikslui neskirtoje vietoje ir neleisti to daryti kitiems.
9. Priimdamas ir perduodamas pamainą, kūrikas privalo laikytis nustatytos tvarkos. Priimant pamainą reikia susipažinti su įrašais pamainų žurnale ir patikrinti prižiūrimų katilų ir jiems priklausančių įrenginių avarinio apšvietimo ir ryšio priemonių, vandens lygio rodiklių, ribinio vandens lygio signalizatorių, manometrų apsauginių vožtuvų, automatikos priemonių tvarkingumą.
10. Pamainos perdavimą ir priėmimą reikia įforminti pamainų žurnale ir nurodyti patikrinimo rezultatus.
11. Neleistina perduoti ir priimti pamainą avarijos likvidavimo katilinėje metu.

10. Pamainos perdavimą ir priėmimą reikia įforminti pamainų žurnale ir nurodyti patikrinimo rezultatus.

11. Neleistina perduoti ir priimti pamainą avarijos likvidavimo katilinėje metu.

12. Negalima palikti katilinės be priežiūros, kol visiškai neužgesinta kūrykla, nepašalinti iš jos kuro likučiai ir slėgis nenukritęs iki nulio.

13. Kūrikas privalo pasirūpinti kad jam būtų išduotas pareigybės aprašymas su katilinės vamzdyno schema ir kad vienas pareigybės aprašymo egzempliorius su katilinės vamzdyno schema būtų iškabintas darbo vietoje.

14. Leisti į katilinę pašalinius asmenis galima tik tuo atveju, jeigu jie turi gimnazijos vadovybės leidimą ir juos lydi gimnazijos vadovybės atstovas.

II. KATILINĖS KŪRIKO PAREIGOS RUOŠIANT KATILINĘ DARBUI

15. Prieš katilo (katilų) užkūrimą būtina nuodugniai patikrinti:

15.1. kūryklos uždarymo ir reguliavimo prietaisų tvarkingumą;

15.2. kontrolės ir matavimo prietaisų, armatūros, garnitūros, matavimo įtaisų, dūmsiurblių ir ventiliatorių tvarkingumą, natūralios traukos tvarkingumą;

15.3. katilo užpildymą vandeniu iki žemutinio lygio žymos, o jeigu yra vandens ekonomizeris – patikrinti jo užpildymą vandeniu;

15.4. patikrinti, ar nekrenta katile vandens lygis, ar nesisunkia vanduo per liukelius, flanšus ir armatūrą;

15.5. ar nepastatytos aklės prieš apsauginiu vožtuvus;

15.6. ar nėra pašalinių žmonių ir daiktų kūrykloje;

16. Prieš kūryklos užkūrimą reikia atlikti kūryklos vėdinimą, atidarius kūryklos dureles, pūstuvę, oro tiekimo reguliavimo sklendes, natūralios traukos uždara, o jei yra dūmsiurbiai ir ventiliatoriai – įjungus juos.

17. Jeigu dūmtraukio konstrukcija nesaugi sprogo atžvilgiu, tokį dūmtraukį galima įjungti tik gerai išvėdinus katilą natūralia trauka ir įsitikinus, kad dūmsiurbys tvarkingas.

III. KATILINĖS KŪRIKO PAREIGOS KATILŲ UŽKŪRIMO METU

18. Katilų užkūrimas atliekamas tik gimnazijos vadovui leidus. Leidime turi būti nurodyta katilo užpildymo vandeniu trukmė ir vandens temperatūra. Šie nurodymai turi būti įrašyti į pamainų žurnalą.

19. Užkuriant katilus, reikia vadovautis gimnazijos vadovybės nustatyta katilų užkūrimo trukme esant silpnam degimui, sumažintai traukai, uždarytam garo čiaupui ir atidarytam apsauginiam vožtuvui arba oro išleidimo vožtuvui.

20. Užkuriant katilą reikia užtikrinti tolygų jo dalių įšilimą ir laiku įjungti vandens apatiniame katilo būgne pašildymo įrenginį.

21. Neleistina, kad kūrenamam kietu kuru katilui užkurti būtų naudojami lengvai užsiliepsnojantys skysčiai (benzinas, žibalas ir kt.).

22. Kai iš atidaryto apsauginio vožtuvo ar oro čiaupo ima veržtis garai, būtina uždaryti apsauginį vožtuvą ar oro čiaupą ir atidaryti prapūtimo čiaupą už garo perkaitintuvo.

23. Katilo užkūrimo metu priveržti landų ir liukų varžtus reikia labai atsargiai ir tik tam skirtais raktais, be dirbtinio jų prailginimo, dalyvaujant atsakingam už katilinę asmeniui.

24. Priveržti landų ir liukų varžtus katiluose, kurių darbo slėgis yra iki 0,6 MPa (6 kgf/cm²) leidžiama tik esant ne didesniai slėgiui kaip 50% darbo slėgio, katiluose, kurių darbo slėgis nuo 0,6 MPa (6 kgf/cm²) iki 6 MPa (60 kgf/cm²) leidžiama priveržti varžtus tik esant ne didesniai slėgiui kaip 0,3 MPa (3 kgf/cm²), o katiluose, kurių darbo slėgis didesnis kaip 6 MPa (60 kgf/cm²) leidžiama varžtus priveržti tik esant ne didesniai slėgiui kaip 0,5 MPa (5 kgf/cm²).

25. Katilo užkūrimo metu reikia kontroliuoti jo elementų poslinkį dėl šiluminio išsiplėtimo pagal poslinkio rodykles (reperius).

IV. KATILINĖS KŪRIKO PAREIGOS KATILŲ ĮJUNGIMO DARBUI METU

26. Prieš katilų įjungimą darbui reikia:

26.1. patikrinti apsauginių vožtuvų, vandens lygių rodyklių, manometro, maitinimo įrenginių veikimą;

26.2. patikrinti pažeminių vandens lygio rodyklių rodmenis pagal tiesioginio veikimo vandens lygio rodykles;

26.3. patikrinti ir įjungti saugos automatiką, signalizavimą ir katilo automatinio valymo aparatus;

26.4. prapūsti katilą.

27. Draudžiama naudoti katilus, kurių netvarkinga armatūra, maitinimo įrenginiai, saugos automatika, priešgaisrinės saugos priemonės, signalizavimas.

28. Katilų prijungimas prie garotiekių turi būti atliekamas lėtai, po rūpestingo garotiekių pašildymo ir prapūtimo.

29. Pašildant garotiekį, būtina stebėti garotiekio būklę, kompensatorių, atramų, pakabų būklę, garotiekio išsiplėtimo tolygumą. Atsiradus vibravimui arba staigiems smūgiams, būtina nutraukti pašildymą iki bus pašalinti defektai.

30. Jeigu garotiekyje girdisi hidrauliniai smūgiai, vamzdynas drebinamas, būtina nedelsiant sustabdyti katilo prijungimą ir padidinti garotiekio prapūtimą.

31. Didinant katilo apkrovą mažinamas garo perkaitintuvo prapūtimas, o pasiekus maždaug pusę normalios apkrovos – prapūtimas nutraukiamas.

32. Kūryklos uždegimo ir katilo įjungimo darbui laiką reikia įrašyti į pamainų žurnalą.

V. OPERATORIAUS PAREIGOS KATILŲ DARBO METU

33. Budėjimo metu kūrikas privalo nuolat stebėti katilų ir katilinės įrenginių būklę ir griežtai laikytis nustatyto katilų darbo režimo.

34. Katilinės patalpose reikia palaikyti tvarką ir švarą, neužgriozdinti katilinės patalpų. Vaikščiojimo katilinėje ir išėjimo iš jos takai turi būti visada laisvi, durys turi lengvai atsidaryti į lauko pusę, jas reikia laikyti visada užrakintas.

35. Pastebėjus katilinės įrenginių darbo nesklaidumus reikia įrašyti į pamainų žurnalą ir imtis neatidėliotinių priemonių įrenginių sutrikimams, gresiantiems jų saugiam ir beavariniam darbui pašalinti. Jeigu sutrikimų pašalinti savo jėgomis neįmanoma, būtina apie tai pranešti gimnazijos direktoriui ir direktoriaus pavaduotojui ūkio reikalams.

36. Budėjimo metu kūrikas neturi teisės miegoti, pasitraukti iš katilinės, leisti į katilinę pašalinius asmenis, girtauti.

37. Darbo metu būtina užtikrinti:

37.1. normalaus vandens lygio palaikymą katiluose ir tolygų vandens tiekimą į katilus (neleistina, kad vandens lygis nukristų žemiau už nustatytąjį ar pakiltų aukščiau už nustatytąjį aukščiausią lygį);

37.2. normalaus garo slėgio palaikymą (neleistina, kad garo slėgis katile pakiltų daugiau už nustatytąjį);

37.3. perkaitinto garo temperatūros palaikymą, taip pat maitinimo vandens po ekonomizerio temperatūros palaikymą.

38. Manometrų patikrinimą, panaudojus trieigius čiaupus arba pakeičiančius juos uždarymo čiaupus, reikia atlikti ne rečiau kaip kartą per pamainą ir duomenis įrašyti į pamainų žurnalą.

39. Pažemintų vandens lygio rodyklių rodmenų patikrinimas pagal tiesioginio veikimo vandens lygio rodykles turi būti atliekamas ne rečiau kaip kartą per pamainą, o patikrinimo duomenys turi būti įrašomi į pamainų žurnalą.

40. Eksploatuoti katilus, kurių apsauginiai vožtuvai sugedę ar nereguliuoti, draudžiama. Draudžiama pleištuoti arba papildomai apkrauti apsauginius vožtuvus.

41. Maitinimo siurblių arba inžektorių patikrinimas turi būti atliekamas trumpam įjungus kiekvieną jų darbui. Katiluose, kurių darbo slėgis iki 2,4 MPa (24 kgf/cm²) – ne rečiau kaip kartą per pamainą, o katiluose, kurių slėgis didesnis kaip 2,4 MPa (24 kgf/cm²) – gamybinėje instrukcijoje nustatytu periodiškumu.

42. Patikrinimų duomenis reikia įrašyti į pamainų žurnalą.

43. Jeigu kietas kuras metamas į kūryklą rankiniu būdu, jį reikia mesti nedidelėmis porcijomis ir kiek galima greičiau, sumažinus arba išjungus pūtimą.

44. Jeigu yra kelios kuro užkrovimo durelės, kurą mesti į jas reikia eilės tvarka, kai anksčiau įmestas kuras pro gretimą dureles gerai įsidedė.

45. Padidinus katilo apkrovą, pradžioje būtina padidinti trauką ir pūtimą, sumažinus katilo apkrovą, pradžioje būtina sumažinti pūtimą, o po to ir trauką. Kūryklos durelės turi būti uždarytos ir užsklęstos.

46. Rankomis užpildomas kuru kūryklos valymas turi būti atliekamas sumažinus katilo apkrovą, sumažinus ar išjungus pūtimą, sumažinus trauką.

47. Rankomis šalinamus šlaką ir pelenus reikia užpilti vandeniu bunkeryje arba vagonėlyje, jeigu vagonėlis pastatytas po šlako uždoriu izoliuotoje kameroje.

48. Šlako ir pelenų išpylimas turi būti atliekamas žinant apie tai kūrikui.

49. Neleistina stovėti arti atidaromo šlako uždorio. Jeigu šlakas užpilamas vandeniu patalpos aikštelėje, virš užpylimo vietos turi būti įjungtas vėdinimas.

50. Šlako, pelenų ir nuodegų šalinimas nuo kaitinamų katilo paviršių apipūtimų turi būti atliekamas įmonės vadovybės nustatytu periodiškumu. Prieš katilo apipūtimą reikia įspėti katilą prižiūrinčius darbuotojus. Prieš apipūtimą reikia padidinti trauką kūrykloje arba sumažinti degimą joje, sumažinus pūtimą kūrykloje. Apipūtimas turi būti atliekamas pradėdant nuo kaitinamųjų paviršių, esančių kūrenimo kameroje arba pirmame dujotiekyje. Katilo apipūtimo metu neleistina stovėti prie katilo durelių.

51. Apipūtimas turi būti nedelsiant nutrauktas, jeigu jo metu prasiveržia dujos per liukus arba pastebimi katilo bei apipūtimo įrenginių gedimai.

52. Visus prietaisus (kontrolės ir matavimo, signalizavimo, saugos, automatinio valdymo) reikia gerai prižiūrėti, tikrinti jų techninę būklę, pasirūpinti, kad būtų atliekama prietaisų patikra nustatytu periodiškumu.

VI. OPERATORIAUS PAREIGOS STABDANT KATILUS

53. Visais atvejais, išskyrus avarinius, katilai gali būti stabdomi tik gavus gimnazijos vadovybės raštišką potvarkį.

54. Stabdant katilą būtina:

54.1. palaikyti vandens lygį katile aukštesnį už vidutinį darbo lygį;

54.2. nutraukti kuro tiekimą į kūryklą;

54.3. katilo vėsinimas ir vandens išleidimas iš jo turi būti atliekamas nustatyta tvarka.

55. Stabdant katilą, kūrenamą kietu kuru, būtina:

55.1. užbaigti kuro deginimą kūrykloje, sumažinus pūtimą ir trauką (draudžiama degantį kurą gesintu užpylus ant jo naujo kuro ar vandens);

55.2. nutraukti pūtimą ir sumažinti trauką;

55.3. išvalyti kūryklą ir bunkerius;

55.4. uždaryti trauką, uždarius dūmų sklendę, kūryklos ir pūstuvės dureles (jeigu kūrykla mechaninė – uždaryti trauką, ataušus kūryklos grotelėms).

55. Sustabdytų katilų konservavimas turi būti atliekamas jų gamintojų nurodytu būdu ir tvarka.

VII. OPERATORIAUS PAREIGOS AVARINIO KATILŲ STABDYMO METU

56. Jeigu susidarė avarinė situacija, būtina nedelsiant stabdyti katilą ir pranešti apie tai gimnazijos direktoriui ar direktoriaus pavaduotojui ūkio reikalams. Jeigu nuteka vanduo per užknieđytas siūles ar vamzdžių užvalcavimo siūles, katilo šildymo vamzdžiuose yra smulkių skylių, taip pat esant kitiems katilo, armatūros, manometrų, saugos priemonių ir pagalbinių įrenginių defektams, dėl kurių nėra reikalo staigiai stabdyti katilą, apie tokius defektus būtina nedelsiant pranešti gimnazijos vadovybei.

57. Avarinį katilo stabdymą reikia atlikti, jeigu:

57.1. neveikia daugiau 50% apsauginių vožtuvų ar juos pakeičiančių prietaisų;

57.2. slėgis pakilo 10% daugiau už leistiną ir toliau kyla, nors nutrauktas kuro tiekimas, sumažinta trauka ir pūtimas, padidintas vandens tiekimas į katilą;

57.3. vanduo nuteka iš katilo (vandens lygis katile nukrito žemiau žemutinės vandens rodyklės briaunos; katilo papildymas vandeniu šiuo atveju draudžiamas);

57.4. vandens lygis greit krinta, nors padidintas vandens tiekimas;

57.5. vandens lygis pakilo aukščiau vandens rodyklės viršutinės briaunos ir katilo prapūtimu jo sumažinti nesiseka;

57.6. nutrūko visų maitinimo įrenginių veikimas;

57.7. nutrūko visų vandens lygio rodyklių veikimas;

57.8. pagrindiniuose katilo elementuose (būgne, kolektoriuje, kameroje, ugnies kameroje, kūryklos apvalkale, vamzdžių grotose, išoriniame separatoriuje garotiekyje ir kt.) atsirado įtrūkimai, pūslės, sunkiasi vanduo per suvirinimo siūles, nutrūkę dvi ar daugiau esančių jungčių;

57.9. nutrūko elektros energijos tiekimas esant dirbtinei traukai, pažeisti katilo ir jo apmūro elementai, keliantys pavojų darbuotojams ir katilui;

57.10. katilinėje kilo gaisras, keliantis pavojų darbuotojams ir katilui.

58. Katilo avarinio stabdymo priežastis reikia įrašyti į pamainų žurnalą.

59. Atliekant avarinį katilo stabdymą būtina:

59.1. nutraukti kuro ir oro tiekimą, staigiai sumažinti trauką;

59.2. kiek galima greičiau pašalinti degantį kurą iš kūryklos. Jeigu kuro pašalinti neįmanoma, išimtinais atvejais leidžiama kurą užgesinti vandeniu, bet negalima vandeniu aplieti katilo sienučių ir apmūro;

59.3. pasibaigus kuro degimui kūrykloje, kuriam laikui atidaryti dūmų sklendę, o kūryklose, į kurias kuras tiekiamas rankiniu būdu – atidaryti kūryklos dureles;

60. Stabdant katilą užsidegus suodžiams ar kurui, patekusiam į ekonomizerį, garo perkaitintuvą būtina:

60.1. nedelsiant nutraukti kuro ir oro tiekimą į kūryklą;

60.2. uždaryti trauką, sustabdyti dūmsiurbius ir ventiliatorius;

60.3. visiškai uždaryti oro sklendes;

61. Kilus katilinėje gaisrui, reikia iškviešti ugniagesius, gesinti ugnies židinių turimomis priemonėmis, nenutraukus katilų stebėjimo.

62. Jeigu gaisras kelia pavojų katilams ir jo neįmanoma greit užgesinti, reikia stabdyti katilus avarine tvarka, intensyviai tiekti į juos vandenį, garą išleisti į atmosferą už katilinės patalpų.

VIII. KATILINĒS KŪRIKO TEISĒS

63. Reikalauti iš darbdavio, kad būtų sudarytos saugios darbo sąlygos.
64. Reikalauti, kad kūrikas būtų aprūpintas tinkamais darbo drabužiais ir darbo avalyne, individualiomis saugos priemonėmis, asmeninės higienos reikmenimis, nustatytos vaistų sudėties vaistinėle.
65. Nustatyta tvarka reikalauti, kad būtų atlyginta žala, padaryta jo sveikatai dėl nesaugių darbo sąlygų.
66. Atsisakyti vykdyti neteisėtus darbdavio ar jo įgaliotų asmenų nurodymus, prieštaraujančius katilų naudojimo ir priežiūros taisyklėms, instrukcijoms, kitiems norminiams aktams.
67. Reikalauti iš darbdavio, kad būtų prisilaikoma sutartinių įsipareigojimų, įstatymais nustatyto darbo ir poilsio režimo.

IX. KATILINĒS KŪRIKO ATSAKOMYBĒ

68. Katilinės kūrikas atsako už jam pavestų pareigų pavyzdinę ir tikslų vykdymą.
 69. Katilinės kūrikai gali būti taikoma drausminė, materialinė, administracinė arba baudžiamoji atsakomybė, jeigu jis:
 - 69.1. pažeidinėja darbo ir technologinę drausmę;
 - 69.2. pažeidinėja katilų ir jų įrenginių priežiūros bei naudojimo taisykles, instrukcijas, dėl ko susidarė arba galėjo susidaryti katilinėje avarinė situacija arba įvyko avarija ar nelaimingas atsitikimas;
 - 69.3. savo veiksmais ar neveiklumu padarė gimnazijai materialinius nuostolius;
 - 69.4. laiku nepranešė gimnazijos vadovybei apie katilinėje susidariusią avarinę situaciją, nesiėmė priemonių ir veiksmų (pagal savo galimybes bei kompetenciją) avarijai išvengti;
 - 69.5. nevykdė arba atmetinai vykdė savo pareigas.
-